

Katoliški glas

Settimanale - Spedizione in abbonamento postale - Pubblicità inferiore 50%

Redazione - Uredništvo: Riva Piazzutta, 18 - 34170 Gorizia - Gorica - Tel. 0481/533177 - Fax 0481/536978

Poduredništvo: 34133 Trieste - Trst - ul. Donizetti, 3 - Tel. 040/370846 - Fax 040/633307 - Poštni t/rn 10647493 Zadruga Goriška Mohorjeva

TAXE PERÇUE	GORIZIA
TASSA RISCOSSA	ITALY

NAŠ UVODNIK

V polni zavesti sedanjega trenutka

Kot veren človek gledam v luči vere tudi na politične dogodke in politiko samo, ker mi prav vera pomaga razumeti to, kar ne zmora razum. V največjo pomoč je Sv. pismo, ki na podlagi časovno sicer odmaknjenih zgodb in življenj daje ključ za razumevanje sedanjosti.

Parlamenti, politični razgovori po medijih in na sestankih se nam ne zdijo trenutki srečanja različnih oseb, temveč kraji medsebojnih bojov. In vendar je politika tudi nekaj zdravega, namenjena skupni blaginji, ne samo spletkarstvu ali koristolovstvu. Veran politik ima svoj temelj prav v veri, v božji knjigi.

Vzemimo v roke eno izmed najstarejših zgodb, svetopisemsko poročilo o življenju očaka Jakoba in njegovih 12 sinov (1. Mojzesova knjiga, od 37. do 50. pogl.). Našli bomo podobo, ki je zelo podobna mozaiku današnje družbe in njenih bojov.

Jakob ali Izrael pooseblja celotno judovsko ljudstvo, njegovi sinovi pa so temeljni kamni, na katerih sloni in po katerih je razdeljen judovski narod. Jakobovi sinovi so si bili vsi različni po letih, značaju, vrlinah, osebnih navadah in čutenju. Razlike so bile tako velike, da so se lahko pogosto sprevračale v hude boje. Vendar se je na vse sinove razlival očetov blagoslov, znamenje, da izhajajo vsi iz istega rodu, istega poslanstva, posebne naklonjenosti, ki jih je spremljala od zgoraj.

Med temi sinovi in današnjim družbeno-političnim stanjem lahko vidimo neko vzporednost. Tudi naši politiki se predstavljajo - kakor tisti bratje - v mnogih različnostih, kar pa daje bolj podoben ločevanja kot pluralizma. V političnem svetu lahko vsak dan opazamo razdvojenosti, razhajanja in razlike; predstavniki ljudstev se ločujejo in kregajo kakor Jakobovi otroci, ki vidijo le svojo majhnost in celo sovraštvo. Tako sliko lahko najdemo tako v Italiji kot v Sloveniji ali drugod.

Te močne razdvojenosti, ki lahko postanejo ovire za bodočnost naroda, nas - kakor v svetopisemskem pripovedovanju - ne smejo presenečati. Prihodnosti naroda namreč ne smemo izročati v zakup samo zakonom, institucijam ali oblastem. Današnja družba potrebuje osebe, ki so notranje prenovljene, spremenjene, ki trezno proučujejo vsak problem in vidijo skupno korist. Notranje prenovljenje pa lahko doživlja vernik - torej tudi politik - z aktivnim življenjem po veri.

Preteklost naj nam bo šola, bodočnost pa smer.

g.s.

Izjava Slovenske škofovske konference najpomembnejši dokument o spravi

V teh dneh, ko mineva pol stoletja od konca druge svetovne vojne, kar je pomenilo tudi zmago nad fašizmom in osvoboditev, so razne slovesnosti tudi v Sloveniji. Potekajo povečini na državni ravni, medtem ko se je Milan Kučan udeležil svečanosti ob 50. obletnici kapitulacije nacistične Nemčije v Parizu, Londonu in v Moskvi. Tam so bili tudi predstavniki t.i. Zvezne republike Jugoslavije.

Srečanja in pogovori, ki jih je imel Kučan, naj bi bili predvsem obsodba vojne in zla, »ki ga lahko premagajo le tisti, ki so se sposobni naučiti skupnega življenja,« je dejal.

Čeprav je bilo o narodni spravi v zadnjih mesecih objavljenih veliko najrazličnejših mnenj, razmišljanj in drugih prispevkov, je sporazum med pripadniki različnih taborov na Slovenskem, ki so se med drugo svetovno vojno bojevali drug proti drugemu, za zdaj očitno nemogoč. Tako ugotavljajo javna občila in takšno je tudi mnenje posameznih politikov in strank. Medtem ko se starejši ljudje prepirajo med seboj, so mladi rodovi z mislimi drugod, saj o drugi svetovni vojni vedo le tisto, kar so jih naučili v šolah. Poznajo torej samo eno resnico, tisto, ki jo je utemeljeval in razširjal prejšnji enostrankarski režim.

Proslave o dogodkih pred polovico stoletja bodo v soboto, 13. maja, in v nedeljo, 14. Na njih bodo prikazali blišč scenografije in poudarjali politiko sedanjih oblasti glede narodne sprave. Dve politični stranki (Slovenski

krščanski demokrati in socialdemokrati) se slovesnosti ne bosta udeležili, ker menita, da bo program, ki ga je pripravil Častni državni odbor, le še bolj razdelil slovenski narod.

Čuda in obžalovanja vredno je dejstvo, da v Sloveniji javna občila in posamezni politiki podcenjujejo Izjavo Slovenske škofovske konference. V njej je namreč poudarjena tista temeljna resnica, ki bi jo morali upoštevati razpravljalci o spravi. V omenjenem dokumentu je namreč napisano tudi naslednje: »*Sprava je možna, saj so imeli partizani in domobranci pred očmi isti cilj: svobodno Slovenijo. Nacižem, proti kateremu so se bojevali partizani, in komunizem, proti kateremu so se borili domobranci, sta danes mrtva. Slovenski narod pa je dokončno uresničil svoj tisočletni sen: svojo samostojnost in državnost. Zato je sedaj resnično napočil trenutek sprave. Sedaj je čas, da kot narod stopimo skupaj, obžalujemo vse zablode in vse trpljenje, ki smo si ga medsebojno povzročali, velikokrat tudi po krivdi tujih sil, priznamo vse svoje krivde, po možnosti poravnamo krivice in se zavežemo, da bo v prihodnje sožitje v miru, sodelovanje v pravičnosti in spoštovanje medsebojnih razlik v svobodi, za vsakega med nami nedotakljivo vodilo.*«

Plemenite misli in težnje Izjave Slovenske škofovske konference bodo nemara lahko izpolnile šele prihodnje generacije Slovencev. Rane na našem narodnem telesu,

ki so bile povzročene med vojno in po njej (s pobojem domobrancev in drugih protikomunistov), se žal še ne morejo zaceliti. Morda pa bodo duh in vsebino Izjave zmogli upoštevati udeleženci proslav, ki bodo v Sloveniji meseca junija. Tedaj bo tudi velika svečanost v Kočevskem rogu v spomin ne pobite domobrance. Slovesnosti v naslednjem mesecu naj bi se udeležilo veliko Slovencev iz tujine, povečini nekdanjih domobrancev, ki so se po osvoboditvi v maju 1945 zatekli v razne tuje države, zlasti v Argentino.

Sicer pa se v Sloveniji politično življenje že odvija v znamenju priprav na naslednje splošne volitve, ki naj bi bile ob koncu leta 1996. Pričakujejo, da bi si lahko zlasti Socialdemokratska stranka utrdila svojo vlogo in pridobila mnogo novih glasov. Takšen uspeh bi pomenil, da bi se Janez Janša vrnil v slovensko vladno, kar bi ustvarilo povsem nove razmere in stanje v državi. Na volitve se seveda intenzivno pripravljajo tudi druge stranke. Krščanski demokrati bržčas ostajajo v vladi tudi zato, ker upajo, da bodo uspehi njihovih ministrstev povečali uspeh stranke na volitvah. Slovenski krščanski demokrati bi nemara prejeli največje število glasov, kar pa jim bo poskušala preprečiti zlasti Liberalna demokracija Slovenije. Slednja za sedaj ostaja največja politična stranka, ki pod vodstvom dr. Janeza Drnovška usmerja tudi celotno državno politiko.

F. Z.

Na sodišču ne bomo več prisegli v božjem imenu

Ustavno sodišče italijanske republike je zbrisalo božje ime iz prisega v vsakem procesu. Z uveljavitvijo novega zakonika so že odstranili božje ime v kazenskih procesih; sedaj še v civilnih.

Prejšnja oblika prisega je bila sledeča: *Zavedajoč se odgovornosti, ki si jo prevzemate s prisego pred Bogom, če verujete, in pred ljudmi...*

Sedaj pa: *Zavedajoč se svoje juridične in moralne odgovornosti, ki si jo prevzemam...*

S tem se hoče poudariti, da je država laična ustanova. Tako je sicer tudi prav. Ne moremo zahtevati, da kdo priseže v božjem imenu, če ne veruje v Boga. Toda če se ne sklicujemo več na najvišje bitje kot objektivno resnico, zakaj se potem sklicujemo na osebno odgovornost tistega, ki prisega? Če kdo ne veruje v Boga, si lahko sam prikoži ali ustvari osebno moralo, tako, ki mu dovoljuje slepariti sodnike. Človek, ki ne veruje in v (novi) prisegi laže, bo upal, da ga ne odkrijejo. Zato bi morala država dodati še: *...v primeru, da slepariš in te odkrijem, greš v ječo.*

Če se ne nanašamo več na moralo, ki se ne sklicuje na nekaj konkretnega, zdrknemo v subjektivnost.

Že Dostojevskij je napisal: *Če ni Boga, je vse dovoljeno.*

d.j.

Upokojencem zagotovljena zaslužena pokojnina?

Dinijeva vlada in predstavniki osrednjih italijanskih sindikatov so se dogovorili glede pokojninske reforme. Temu pomembnemu dogovoru ostro nasprotujeta Confindustria in skrajna levica. Zmerni opazovalci pa so mnenja, da bo dogovor zgodovinskega pomena za vse bodoče upokojence.

Ali veruješ v svoje vstajenje?

Mogoče mi boš rekel: »Kakšno neumno vprašanje! Jasno, da verujem! To je moje največje upanje.« Če je tako, ti čestitam. Toda bojim se, da mi boš odgovoril ravno obratno: »O svojem vstajenju ne razmišljam!« Če je tako, ali si se kdaj vprašal o razlogih svoje nevere v vstajenje?

Nekega dne je šel Janez sam iz šole. Kot ponavadi, ga je pot vodila mimo pokopališča. Mežnar, ki je na pokopališču kopal jamo za pokojnega farana, je Janeza opazil in ga poklical: »Pridi sem, boš nekaj videl.« Janez je šel. In kaj je videl? Okostje pokojnega sosedu. Do takrat je namreč mislil, da je šel njegov sosed v nebesa. Janez je zaradi te izkušnje prišel ob vero...

Ko razmišljaš o vstajenju, se ti zdi, da gre za stvar, ki so preveč oddaljene tvojemu razumskemu doživetju. Dejstvo, da bi tvoje razpadlo telo ponovno oživel, se zdi nedoumljivo in zato nemogoče. Morda niti ne čutiš želje, da bi živel večno. Življenje v tem svetu ti zadostuje; včasih celo več kot zadostuje. Umrl boš. Kar si ustvaril, bo ostalo. Zaradi tega boš živel v spominu svojih sinov in hčera, prijateljev in znancev. Vse, kar si ustvaril dobrega, jim bo v pomoč, v tolažbo. Zaradi tega bo njihov spo-

min nate lep. Spominjali se te bodo z veseljem. To ti zadostuje? Toda tebi njihov spomin nate ne bo koristil; ne boš se ga mogel veseliti, ker boš mrtev. Umrl boš za vedno. Poskusi se živeti v to dejstvo! Kaj doživljaš ob tem? Praznino? Tesnobo? Nepotešenost?

Mogoče nič od tega: miren si ob tem in se ti zdi nekaj normalnega. Za svoj napor ne pričakuješ ničesar. Kako lahko imenujemo to držo? Velikodušnost? Če je velikodušnost, imaš možnost, da boš tudi ti vstal za večno življenje, kajti Gospod je dejal, da bomo sojeni po ljubezni.

Kljub temu škoda, da ne veruješ v vstajenje. Če bi imel neprestano pred očmi dejstvo, da si na zemlji samo romar, bi se tvoje življenje še v marsičem spremenilo. Tvoje težave in problemi bi ne imeli tako velike teže, kot jo imajo sedaj. Z vero v vstajenje bi si napravil prostor v svoji notranjosti, ki ga tako zelo potrebuješ. Postal bi bolj svoboden.

Upam, da ti vere v vstajenje ni vzelo trpljenje; upam, da si se navadil trpeti in si zato ne predstavljaš, da bi mogel bivati brez trpljenja. Ne moreš namreč verjeti, da bo Bog obrisal vse solze z naših oči in smrti ne bo več, pa tudi žalovanja, vpitja in bolečine ne bo več.

Ivan Hočevar

Umorili so dvanajstletnega sindikalista

Eshan Ullah Khan, vodja *Fronte za osvobodjenje zaslužjenih otrok*, ki je postal njegov duhovni oče.

Samo v Pakistanu je še danes 19 milijonov skrajno izkoriščanih delavcev pod 15. letom, med temi sedem milijonov je pod 10.; v Indiji jih je 55 milijonov, 3 milijone v Bangladešu. Izdelujejo preproge, pečejo opeke, kopljejo na njivah ipd. Vse to so prisiljeni delati, da izbršejo dolg, ki ga imajo njihovi starši s temi gospodarji ali - bolje rečeno - izkoriščevalci. Slednji najraje izkoriščajo otroke, ker jih stanejo manj kot odrasli, imajo hitre roke, ne protestirajo, jih lahko nemo-

teno pretepajo in celo mučijo. Človek se kar zgrozi, ko bere taka poročila.

Ko je mali Iqbal pretrgal te suženjske vezi, je veljala njegova svoboda 13.000 rupij (700.000 lir). Njemu, ki je zvečer prinašal domov po eno rupijo na dan, je pomenilo, da bi moral nadaljevati v takih neznosnih razmerah za 13.000 dni, kar bi pomenilo 33 let življenja.

Prejšnji december je ta otrok v Bostonu dobil posebno nagrado: 15.000 dolarjev in še študijsko podporo. Ob takih dosežkih je sanjal: Postal bom odvetnik in se bom boril za svoje vrstnike, da jih rešim te sramotne suženosti; zanje bom v svojem kraju tudi odprl šolo...

V sebi je nosil poseben pogum. Sam je ponavljal: Ne bojim se svojega gospodarja, on naj se me boji!

Ta dvanajstletni otrok je postal simbol za svetovni sindikat. Ubili so ga 16. aprila, na velikonočni dan. Bil je pripadnik krščanske vere. Sindikalne ustanove so ob tem, kar se mu je zgodilo, pripravile le posebno izjavo...

Kjer je živel Iqbal, ostaja danes samo Cerkev, bodisi katoliški kot evangeličanski duhovnik, ki deluje v korist tem otrokom-služnjem.

Dušan Jakomin

Sovraštvo tudi med mrtvimi?

V Slovincu sem bral, da zveza borcev NOV v Godešiču pri Škofji Loki zahteva, da se s spominski plošči vsem žrtvam prve in druge svetovne vojne izbriše 14 imen, ker nekateri nočejo, da so imena njih sorodnikov napisana zraven imen belogardistov.

Ali ti ljudje menijo, da vlada sovraštvo tudi med mrtvimi? Mi, ki verujemo v Boga, vemo, da je ob smrti vsakdo sojen po svojih delih. To velja tudi za vse žrtve v zadnji vojni in po njej. Za tiste, ki ne verujejo v Boga in v posmrtno življenje duše, pa so mrtvi le kosti in pepel. Med mrtvimi torej ni sovraštva; zato tudi vidimo, da vsak mirno leži v svojem grobu ali kjerkoli je obležal.

Po prvi svetovni vojni so v vseh državah postavili spomenik neznanemu vojaku in s tem hoteli izpričati, da po smrti ni sovražnikov. Le nekateri hočejo sovraštvo tudi med mrtvimi, vendar zmagali bodo strpnost, dialog in razumevanje nasprotnika. Ta pot seveda ni kratka in niti lahka, bo pa zmagala, kajti ljubezen je še vedno premagala sovraštvo. Slovenska Cerkev je na to pot že stopila.

(rr)

5. velikonočna nedelja

Ali si že srečal pravega kristjana?

Silvester Čuk

Na vseh področjih medčloveških odnosov je velikorazpoznavnih znakov in znamenj. Preden so si v davni ljudje izmislili razne obeske, priponke, tablice in nalepke, smo imeli vsi ob rojstvu podarjeni razpoznavni znak - naš obraz, o katerem pravi pregovor, da je podoba ali ogledalo duše. In resnično vse nam govori: oči, usta, čelo, lica. Nekateri obrazi so sončni, prijazni, nas razveseljujejo. Drugi so mračni, mrki, kisli in nas ob njih kar zazebe. Za vsakim obrazom se skriva zgodba nekega življenja, neka usoda, ki vanj izklesane določene poteze. Ko pre-sojamo obraze, nemalokrat sodimo krivično, ker sodimo po videzu. Iz lastne izkušnje vemo, kako se nam obraz razjasni, če doživimo kaj lepega; če srečamo človeka, ki ga imamo radi ali ki nam je blizu. Skratka: ob soncu ljubezni postane vsak obraz lepši. Sonce božje ljubezni nikoli ne zaide za oblake, zato so resnično verni ljudje tudi v težkih urah življenja polni vedrine, ki izvira iz zaupanja v božjo bližino.

V današnjem kratkem evan-

gelijskem odlomku slišimo, da Jezus za razpoznavni znak svojih učencev postavlja medsebojno ljubezen. To smo slišali že neštetokrat in ljubezni so polna naša usta, veliko manj je ljubezni v naših srcih, še manj v našem življenju. Ljubezen ni nekaj sladkobnega, ampak je zdrava, močna življenjska hrana, ki krepi za napore. Modri starši vedo, da bi svojim otrokom izkazovali zelo nezdravo ljubezen, če bi jim »iz ljubezni« vse dali in vse dovolili. Kdor resnično ljubi, mora znati reči tudi ne. Ljubiti dostikrat pomeni trpeti in povzročiti trpljenje. Ljubezen je - ob veri in upanju - božja krepost. Bog je svojo ljubezen do nas ljudi pokazal s tem, da je prišel živeti med nas, da bi lajšal vsakovrstno bolečino in nas osvobodil spon sebičnosti, greha. Sveti Janez lepo pravi, da nas je Bog ljubil prvi, ko smo bili še grešniki. V luči razodetja spoznavamo osrečujočo resnico: človek je vreden in velik, ker je ljubljen, in ne, da je ljubljen zato, ker je velik. Vemo, da je Jezus čutil posebno naklonjenost do »malih« otrok,

bolnih, grešnikov, zapostavljenih.

»Zgled sem vam dal.« Kdo je torej kristjan? Tisti, ki se v svojem življenju odloča za smer ljubezni, ki mu pomaga prav spoznavati, prav zdraviti, prav zmagovati. Človek, ki ve, da je kot božji otrok neizmerno ljubljen, je zelo bogat in to bogastvo deli drugim.

Temu vsakdanjemu »obhajilu ljubezni« daje apostol Pavel v pismu Kološanom, ki ga beremo vsako leto na praznik svete družine, zelo »praktična« imena. Piše namreč: »Kot božji izvoljenec, sveti in ljubljeni, si oblecite čim globlje usmiljenje, dobrotljivost, ponižnost, krotkost, potrpežljivost... Kakor je Gospod odpustil vam, tako tudi vi odpustite! Nad vsem pa naj bo ljubezen, vez, ki dela vse popolno.«

Pater Lojze Bratina v knjigi svojih misli ob evangelijih sprašuje: »Kdo je kristjan? Si ga že kdaj srečal? Da, če je kdo, ki ti je na tvoji življenjski poti izkazal pozornost in ti dokazal, da si dragocen, potem si že srečal kristjana.«

Sinoda goriške nadškofije: čas poslušanja

Osrednja komisija za sinodo se je sestala v soboto, 29. aprila. Člani so se zmenili za naslednji korak pripravljalne faze (čas poslušanja): srečanje s krajevnimi župnijskimi stvarnostmi. Člani osrednje komisije za sinodo bodo namreč v naslednjih dveh mesecih (maj-junij) v parih obiskali župnije in župnijske pastoralne svete. Vsak par se bo posvetil eni dekaniji. Za štandreško dekanijo bosta poskrbela g. Karlo Bolčina in Terezika Srebrnič. Devinsko dekanijo pa bosta obiskala msgr. Oskar Simčič in Paolo Deponte iz Sessljana.

Faza poslušanja je namreč prva in nezamenljiva izbira osrednje komisije, ki si želi na ta način, tudi po toplem priporočilu nadškofa Bommarca, vključiti v izkušnjo sinode vse krajevne stvarnosti, zato da bi lahko vsakdo s svojim glasom, s svojimi mislimi, vprašanji in predlogi vstopil v pripravo sinode. Vključitev vseh je pomembna zato, da bi sinoda lahko postala res skupna pot Cerkev, božjega ljudstva, ki išče in pogloblja krščansko občestvo v svoji sredi ter išče novih prijemov za razumevanje sodobnega sveta in plemen dialog z njim.

Vsebinska sinoda ni že vnaprej pripravljena. Vsebinska uradnega dela sinode, ki se bo pričel za binkošti leta 1996 in bo trajal dve leti, bo izraz konkretnih

teženj, problemov in želja našega vernega občestva. Seveda ne bo dosti prostora za drobnarije, s katerimi se včasih še preveč ukvarjamo. Sinoda je namreč priložnost, da iz vsakdanjih, tudi majhnih in osebnih izkušenj, pridemo do globljih in bolj bistvenih razlogov ter do bolj dolgoročnih odgovorov. Krajevne župnijske stvarnosti bodo imele na teh srečanjih prvo priložnost, v kateri izraziti svoje poglede na to, kaj naj bi bila sinoda in kateri naj bi bili njeni cilji.

Poleg uradnega srečanja članov osrednje komisije za sinodo z duhovniki in župnijskimi pastoralnimi sveti bodo vsem na razpolago tudi vprašalniki, preko katerih bo lahko vsakdo dal svoji prispevek k tej skupni pripravi sinode. Člani komisije bodo poskrbeli, da se v to pripravo vključijo tudi redovi in mladinske skupine oz. gibanja, ki delujejo v goriški nadškofiji.

Vsi smo poklicani, da stopimo na skupno pot sinode, ki jo je razglasil naš nadškof msgr. Bommarco. Pot Cerkev je pot vseh, ki jo sestavljajo. Njena rast je v duhovni rasti božjega ljudstva. Sinoda lahko z dobro voljo in molitvijo vseh nas postane privilegirani kraj za srečanje, pogovor, odnos in rast našega vernega občestva. Sprejemimo jo kot dar.

-d.

POLITIČNO DOGAJANJE V ITALIJI

Je zmagal D'Alema ali bivši demokristjani?

Effekt Berlusconi pada, če že ni povsem splahnel. To je glavna informacija, ki smo jo dobili iz drugega kroga volitev, ko so volilci morali izbirati med dvema kandidatom in je zato prišlo nujno do prerazporeditve sil. Leva sredina je zmagala na vsej črti in je desnici pustila le ostanke; rezultat prvega kroga je bil več kot potrjen, volilci Severne lige, komunistične prenovalci in tudi drugi pa so kar sami po sebi potegnili z levo sredino. Nastala je protiberlusconijeva fronta, ki dobro obeta že za bližnjo prihodnost, ko bodo parlamentarne volitve. To so dejstva, proti katerim je desnica ostala brez sape in zdaj brez posebne domiselnosti išče krivce za svoj poraz na volitvah, katerim je pripisovala velik političen pomen, čeprav so bile upravne. Zdaj se sredinski desničarji ne mudi več z volitvami, zdaj se središčni v njej sprašujejo, kako naprej. Berlusconi jeva ihtavost s komunistično nevarnostjo ni pridobila soglasja volilcev. Opravičilo, da Forza Italia nima organizacije

na terenu, je pravzaprav priznanje nemoči in navsezadnje tudi, da nima pravega stika z ljudstvom, razen tistega, varljivega in enosmernega, preko TV-zaslono. Pol svoboda je zmagal v nekaterih krajih, kjer je imel dobre kandidate, toda imel je malo dobrih kandidatov, kar potrjuje šibkost desne koalicije, ker ne privablja primernih ljudi.

Skupni kandidat leve sredine Prodi se ob teh volitvah sploh ni spustil v volilni boj, vendar prav on velja za zmagovalca. Pokazal je veliko stopnjo resnosti in razmišlja o programu, ki mora biti sprejemljiv za najširši levsredinski tabor, ter išče može, ki mu bodo pri tem pomagali. Program pa ne bo smel imeti za cilj uničenja sredinske desnice, temveč bo moral začeti v konkretnosti reševati resnične probleme države, ki jih ni malo. Vsi partnerji nove levsredinske koalicije pa bodo morali dobro razmisliti, da ne bodo gledali samo na svoje strankarske koristi.

-S

IZ BENEŠKE SLOVENIJE

Po slovesnih proslavah, ganljivih pesmih in govorih o prijateljstvu, tovarištvu in spravi nam športno rekreacijski otrok lahko da okusiti vzdušje, ki bi ga čutili, če bi bile take lepe besede tudi uresničene. V nedeljo, 30. aprila, se je v Bardu odvijala mladinska športno-rekreacijska prireditev med pobratenima občinama Tipana-Breginj, letos že osma po vrsti. Srečanje je bilo namenjeno otrokom od 3. do 13. leta, ki so tekmovali v raznih športnih preizkušnjah. Stotina otrok se je res potrudila in iskala konsenz predvsem v publiku, med katero so za te ali one navijali še bolj navdušeni starši. Pri pobudi je sodeloval tudi Akademski pevski zbor Sv. Cecilije iz Ljubljane, ki je s svojo pesmijo obogatil verski trenutek prireditve. 60 pevcev študentskega pevskega zbora je začelo svojo turnejo na Slovenskem Koroškem ter nadaljevalo v Benečiji, in sicer najprej v Bardu, kjer je obiskalo etnografski muzej, nato v Tipani in nazadnje v Reziji. Namen obiska je bil predvsem spoznati del slovenske manjšinske stvarnosti in obenem predstaviti svoje kulturno delovanje; pevci so odnesli v matično domovino lepo sliko teh sicer hladnih hribovitih krajev.

Študijski center Nediža je proslavil jubilejni 25. april z dokumentarno razstavo v Beneški galeriji z naslovom *Benečija v miru in vojni*. Fotografska razstava objema obdobje med koncem prve in druge svetovne vojne s posebnim poudarkom na vsakdanjem življenju v Nadiških dolinah. Zanimivo je dejstvo, da prihaja gradivo za razstavo iz številnih družinskih arhivov, in upati je, da bo to le začetek obsejnejše razstave o življenju beneškega člo-

veka v tem stoletju. Razstava bo na ogled do sobote, 20. maja, vsak dan, razen ob nedeljah, od 17. do 19. ure.

Center Nediža in zadruga Lipa sta omogočila tudi zanimivo publikacijo z naslovom *Il duce lo vuole* (To želi duce); avtor F. Nazzi je uredil študijo o prepovedi rabe slovenskega jezika v beneških cerkvah iz leta 1933, ki je bila že objavljena v več delih v Novem Matajurju. Ključna in tragična poteza, ki je imela hude posledice za Slovensko Benečijo, je bila že večkrat tematika marsikaterih diskusij oz. študij; vendar tokrat je avtor objel celotno obdobje in posledice, ki so vidne še danes; v analizi arhivskih dokumentov nastopajo številni duhovniki v junaških in vlogah; nad vsemi pa kraljuje podoba Ivana Trinka, ki pooseblja vodjo in duhovno zatočišče za vse tiste, ki so tedaj zavestno izbrali najtežjo pot branilca osnovnih človekovih pravic. To se je dogajalo leta 1933; leta 1955 nam je demokratična Italija podelila (20 let po odobritvi zakona 103) nekaj ur slovenskih poročil na državni mreži RAI. Če bo goriškim Slovincem prej ali slej dana možnost gledanja teh programov, bodo Benečani, ki jih sama italijanska vlada priznava za del slovenske manjšine v Italiji, verjetno še dolgo čakali in se ponovno vprašali, zakaj delujejo demokracija, pluralizem in enakopravnost na več nivojih oz. samo za tiste, ki imajo sredstva, da vse to dosežejo. Dodajamo še, da izmed naših številnih predstavnikov, ki oblikujejo zastopstvo Slovencev v Italiji, je le deželni tajnik SSK M. Breclj opozoril odgovorne na nekorektnosti pri dolgo pričakovani konkretizaciji tega zakona.

Erika Jazbar

Občnemu zboru TKB na rob

V petek, 5. t.m., so se delničarji Tržaške kreditne banke zbrali v kongresnem središču na Pomorski postaji v Trstu na svojem letnem občnem zboru. Odobrili so obračun za leto 1994, poleg tega pa tudi zvišanje glavnice od sedanjih 50 na 90 milijard lir, za kar bo v dobršni meri poskrbel denarni zavod Banca Popolare di Brescia.

Mislamo, da ne pretiravamo, če trdimo, da so glavne postavke obračuna predstavljale pravi šok za marsikaterega delničarja in predvsem za slovensko javnost v Italiji, ki je bila navajena gledati na TKB kot na cvetoč slovenski denarni zavod. Naj navedemo nekaj najpomembnejših podatkov. TKB je končala poslovno leto 1994 z izgubo 5,8 milijarde lir, medtem ko je leto poprej zabeležila 5 milijard ler dobička. V obračun za lansko leto je morala odpisati 21,6 milijard lir višjih terjatev, ki so skupno znašale kar 94,3 milijarde lir! Pojasnimo naj, da višje terjatve predstavljajo blagajniške izpostave do insolventnih strank, za katere so se že začeli sodni oziroma izterjevalni postopki, kot piše v samem poročilu bankinega upravnega odbora.

Ni treba biti bančni strokovnjak, da razumeš, da gre zanj dramatične številke. Višje terjatve so bile v lanskem poslovnem letu skoraj dvakrat tolikšne, kolikor je znašala glavnica TKB! To seveda pojasnjuje marsikaj, kar se je dogajalo v zadnjih časih v slovenski javnosti, postavlja pa tudi marsikateri težak vprašaj za nadaljnje slovensko lastništvo TKB.

V zadnjih časih smo nešteto krat slišali, da naj bi za težave slovenskega bančništva v Italiji bili krivi po eni strani desničarske sile, ki so se v tej državi povzpale na oblast, po drugi strani pa predvsem razni, a nikoli natančneje določeni krogi v matični Sloveniji, ki naj bi, zaslepljeni od svojih strankarskih spletk, »izdajali« slovenske gospodarstvenike v Italiji. Oni naj bi bili konkretno krivi, da je prišlo do raznih inšpekcij tudi v TKB. No, podatki iz obračuna TKB za leto 1994 vse to obtoževanje bistveno redimenzionirajo. Kdor se količkaj spozna na bančništvo, ta se prav gotovo ne bo čudil, da banko, ki je v tako težkem finančnem stanju, kot se je znašla TKB, obiščejo inšpektorji narodne banke. Marsikdo se bo lahko celo upravičeno vprašal, ali ni bilo vse omenjeno obtoževanje umetno ustvarjeno, da bi kdo prikri svoje »grehe« ali pa vsaj »neuspehe«.

Spričo nastalega položaja seve-

da ni nič čudnega, da je bila TKB prisiljena sprejeti denarni zavod Banca Popolare di Brescia. Slednja naj bi imela 25% delnic. Poleg nje naj bi v TKB v bližnji bodočnosti vstopil še denarni zavod LHB iz Frankfurt, in sicer z 18% delnic, vendar zadeva še ni zaključena. (Glavni delničar LHB je Ljubljanska banka). Kakorkoli že, je jasno, da TKB ne bo več samo v slovenskih rokah, in vprašanje je, koliko bo še v slovenskih rokah, kar bo seveda imele velike posledice za celotno slovensko gospodarsko in siceršnje življenje v Italiji.

Ni naš namen poizvedovati, kako je prišlo do tako velike »luknje« v poslovnih računih TKB. Gotovo zanjo nekdo nosi odgovornost in kdor bo hotel kaj več vedeti o tem, se bo že sam pozanimal. Prav pa bi bilo, da bi dosednji voditelji banke znali biti vsaj nekoliko avtokritični in da bi za svoja dejanja znali polno odgovarjati.

(lp)

Vsiljevanje preteklosti v Novi Gorici

Po demokratičnih spremembah v Republiki Sloveniji smo bili prepričani, da bodo najbolj kričeči primeri komunistične indoktrinacije sami propadli. Po petih letih od prvih demokratičnih volitev pa ugotavljamo, da to ni tako in se očitno pojavlja manjšinska težnja po obnovi nekdanjega sistema.

Napis NAŠ TITO nad Novo Gorico je zadnjih nekaj let preraščal gozd in zdlo se je, da bo narava opravila svoje. »Narava ima zmeraj prav«. Zadnje jesen in pred nekaj dnevi pa je skupina občanov nepooblaščen in brez dovoljenja pričela sekati gozd na lokaciji napisa NAŠ TITO in obnovila sporni napis. Z motornimi žagami so posekali mlado drevje in grmovje na kraškem terenu in napis je spet viden po vsej spodnji dolini. Nekateri občani so se zgražali glede tega početja in zato je Občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov Brda predlagal gozdarski inšpekciji, da raziše ta primer. Videli bomo, kaj bo opravila pravna država.

Ob tem ne morem brez komentarja. Josip Broz Tito je bil voditelj komunističnega režima v Jugoslaviji, ki je teptal pravice človeka. NAŠ TITO ni naš in zakaj nas nadlegujejo z njim? Pričakovali bi večjo politično zrelost. Ni nam do tega, da bi uničevali megalomanske napise »ljubljenemu voditelju«. Nočemo pa njihovega obnavljanja in preteklost naj ostane samo preteklost.

S.P.

Svoboda in mir

7. maja so razne koroške organizacije vabile na prireditev, s katero so se spomnili 50-letnice konca vojne, vrnitve pregnancev in 40-letnice državne pogodbe. Dan pozneje, 8. maja, je bila namreč »rojena« druga republika Avstrija.

Ob pol dveh popoldne so se nekateri zbrali na Mohorjevem hodniku (in pred njim), kjer so prisotvovali odkritju spomenika žrtvam vojen in nasilja. Zasnoval in oblikoval ga je umetnik Valentin Oman, katerega slike visijo po vsej Mohorjevi hiši. Trije železni spomeniki, na katerih ni imen padlih, temveč le plaz padajočih črk, bodo ob vstopu v najstarejšo kulturno-politično ustanovo koroških Slovencev opominjali na čas, ko so mnogi dali svoja življenja na domačih in tujih tleh ter po raznih taboriščih in frontah. Bodo pa tudi spomin preživelim, ki so se ob koncu grozot vrnili na razdejane in opustošene domove in znova začeli.

Govor je imel ravnatelj Slovenske gimnazije dv. sv. dr. Vospornik, glasbeni del so oblikovali Smrtnikovi fantje, duhovni obred pa je vodil ravnatelj Dušnopastirskega urada dr. Marketz.

Za tem je sledila spominska slovesnost v Domu glasbe, kjer so številni častni gostje (škofijski kancler, deželni glavar in mestni župan, zastopniki koroške vlade in iz Slovenije, predstavniki kulturnih in političnih organizacij, konzuli, državni sekretar dr. Vencelj idr.) in Korošci vseh dolin napolnili dvorano in prisostvovali res odlično pripravljenemu programu, za katerega so scenarij in filmsko gradivo pripravili Polde Zunder, Valentin Oman, Horst Ogris in Miha Dolinšek. Sodelovali so razni pevski zbori, povezovalni tekst pa je prebuditel marsikateri spomin in prikazal mladim boleče čase vojne in osvoboditve.

Na koncu sta spregovorila zastopnik Zveze slovenskih izseljencev in deželni glavar Zernatto, ki je kljub odklonilnemu odnosu Slovencev do praznovanja 75-letnice plebiscita 10. oktobra letos ponovno povabil k sodelovanju. Prireditev se je končala z zvezno himno v obeh deželnih jezikih.

R.B.

Srečanje z znano pianistko Damjano Bratuž

Malokrat imaš srečo, da lahko sedi pri kosilu z dvema elegantnima in diskretnima damama, s katerima se lahko res lepo pogovarjaš. Meni se je to pripetilo prejšnji teden, ko sem sprejel povabilo prof. Vide Bitežnik, ki me je povabila na pogovor s kanadsko Slovenko dr. Damjano Bratuž. Pravzaprav ne bi smel zapisati, da je dr. Bratuževa kanadska Slovenka, ker je po rodu in srcu še vedno Goričanka; res pa je, da že toliko let živi v Kanadi, da jo po svoje lahko že imamo za Kanadčanko.

»Pravzaprav nikjer nisem doma in povsod. To je tudi moja velika moč, saj sem se vedno lahko zelo dobro prilagodila razmeram, v katerih sem živela, in obenem ohranila svoje bistvo, svojo osebnost in iz nje drugim dajala,« pravi gospa Damjana, ki te očara s svojo gosposko držo in uglašenim govorjenjem. Ko ji s prof. Vido Bitežnik rečeva, da je ohranila izredno dobro slovenščino, se skromno nasmehne. Nasploh se dr. Damjana Bratuž obnaša zelo uglašeno, zato se tudi ne začudim, ko mi med pogovorom reče, da jo je v Kanadi in ZDA najbolj privlačil prav znameniti »self-control«, ki ga je od vedno ljubila. Vidi se, da gospe Damjani veliko pomenita urejenost in mir, za katerega bi žrtvovala marsikaj, saj je odšla na daljni sever in v Kanado tudi zaradi njega. Takoj po vojni je poučevala klavir pri nas na Goriškem in v Trstu, sodelovala je tudi z našim radiom Trst A, na katerem je urejala oddaje za naše malčke. Vendar ji to ni bilo dovolj. Želela je več in je zato iskala priložnost za študij v tujini. Iz Gorice je najprej odšla na izpopolnjevanje v Salzburg in nato v Pariz, nato še eno leto na Švedsko... Lepa priložnost se ji je ponudila, ko je dobila Fulbrigtovo štipendijo za študij v ZDA, kamor je takoj odšla.

»Morda se v tem malce odraža tudi moja vzgoja iz družine. V Gorici smo imeli znano kavarno, kjer ste lahko brali vse evropske časnike. Vedno smo bili odprti za novo,« pravi gospa Damjana. V ZDA je najprej opravila master in takoj nato na Indiana University tudi doktorat iz klavirja in litera-

Dr. Damjana Bratuž na slovesnosti, na kateri so si podelili naslov »profesor emeritus«

ture o igranju tega instrumenta. Bila je prva ženska, ki je dosegla doktorat na tem področju. Hotela se je vrniti domov v Italijo, a tedaj bi ji tega akademskega naslova iz ZDA v Italiji še ne priznali, ker so šele napovedovali šolsko reformo. Tisto, ki je do danes še niso napravili...

Kasneje se ji je ponudila priložnost poučevati še v Kansasu, kjer je orala ledino med zelo nadarjenimi učenci. Potem ko se ji je izteklo dovoljenje za bivanje v ZDA, je dobila povabilo za poučevanje na kanadski univerzi University of Western Ontario v Londonu. Tam je poučevala celih 25 let in se šele lanske leto upokojila. Dr. Damjana je poleg tega, da je izvrstna pianistka, ki jo v Severni Ameriki dobro poznajo, pravi kozmopolit. Zaradi svojega zanimanja in proučevanja glasbene opusa Bele Bartoka ji je madžarska vlada ob stoletnici velikega skladatelja leta 1981 podelila najvišje madžarsko odličje. In še in še bi lahko naštevati. Dr. Bratuževa je nemiren duh, kar bi se na prvi pogled ne reklo, saj izgleda izredno urejena in umirjena. Iskrive oči in preudarni odgovori pa pričajo o človeku, ki veliko ve, se pa s tem ne zadovolji in hoče vedeti še več.

Prav zato njeno nadaljnje šolanje in izpopolnjevanje v Bologni, kjer se je spoprijateljila s slavnim Umberto Ecom. »Sama sem namreč že vrsto let poučevala in raziskovala interdisciplinarno metodo;

kolegi so me zato večkrat gledali tudi postrani, češ kaj je tega treba. V tem pa je bodočnost vsakega študija,« pravi gospa Damjana. Trenutno deluje na kanadski univerzi v Nici, kjer daje lekcije kanadskim učencem, ki v prelepem francoskem mestu dojemajo, kaj je barok.

Načrtov ima precej, saj bo v prihodnjem letu veliko koncertirala; če bo šlo vse po sreči, končno tudi v Gorici, da o Parizu in Milanu niti ne govorimo.

Povprašam jo po domotožju. »Ne gre za to; sama ne vem, če bi lahko tu spet zaživela, ker imam v srcu Gorico iz povojnih let. Časi se spreminjajo, človek se navadi na druge stvarnosti. Ne vem, kako bi bilo. Vem pa, da mi manjka vaše prisrčnosti in topline; toplih človeških medsebojnih odnosov mi najbolj manjka. Pa vam povem, da mi je v kanadskem Londonu kar lepo; veliko Slovencev je in zbiramo se v svojem kulturnem domu. Sicer pa imam veliko dela. Še se bom vrnila na obisk, to je gotovo!« se posmeje.

Ko se poslavljamo, mi pove, da bo popoldan odšla k sestri Bogdani, sicer znani slovenski igralki, ki ji je zelo podobna. Ko mi da sliko za naš časnik, jo vprašam, na kakšni slovesnosti je bila fotografija posneta. Pove mi, da je sliko napravil fotograf na dan, ko so ji na univerzi podelili častni naslov »profesor emeritus«, in še skromno doda, da je bilo takrat zares lepo, saj je prišlo iz cele Kanade in ZDA, kjer je poučevala, nad petdeset njenih bivših učencev, ki so danes uveljavljeni pianisti in glasbeni pedagogi.

Zahvalim se ji za prisrčno srečanje in jo pustim s prof. Bitežnikovo. Skoraj gotovo sta se spet začeli pogovarjati o tem, kdo vse se je shajal v Bratuževi kavarni pred in po vojni. Skoraj gotovo sta govorili o tistih časih, ko je mlada Damjana hotela znati in vedeti več in je zato odšla v svet. V tisti svet, ki jo je sprejel, ji veliko dal, veliko vzel in se sedaj iz njega vrača domov samo na obisk.

Jurij Paljč

Nova zbirka knjig pri celjski Mohorjevi družbi

V teh dneh prihajajo na knjižni trg štiri knjige v novi zbirki Mohorjeve družbe iz Celja. Gre za zbirko *Veliki ljudje za boljši svet*, ki so jo začeli izdajati letos in ima namen približati življenje in delo vidnejših žena in moških, ki so vse svoje življenje posvetili bližnjemu in običajno potrebnemu človeku. Zbirka *Veliki ljudje za boljši svet* vključuje življenje raznih osebnosti; to so Mati Terezija, Martin Luther King, Henry Dunant, Mahatma Gandhi, Louis Braille, Florence Nightingale, Albert Schweitzer, oče Damijan, sir Peter Scott, Charlie Chaplin, Helen Kellen in Maria Montessori. Vsaka knjiga je v trdi vezavi in zelo dobro pripravljena. Vsak življenjepis dopolnjujejo dokumenti časa in veliko število fotografij, tako da je branje izredno tekoče in zanimivo. Knjige o veliki duši Mahatma Gandhiju, o prvi moderni bolničarki Florence Nightingale, o očetu Damijanu, ki je vse svoje življenje posvetil gobavcem, in o švicarskem zdravniku ter velikemu glasbeniku Albertu Schweitzerju sem pregledal in prebral; lahko zapišem, da jih je vredno imeti na knjižni polici, saj so vsi ti imeli veliko povedati človeku že v svojem življenju. Imajo pa še danes, posebno sedaj, ko se naše lestvice vrednot v materialističnem svetu nevarno majo. Za vsako knjigo je zanimivo to, da je slog pisanja kar se da preprost in neposreden, nobenega odvečnega pisanja ni in tudi fotografije se lepo skladajo z veznim tekstom. Avtorji knjig

so tudi poskrbeli za razne citate slavnih osebnosti in za dokumente časa, tako da je vsaka osebnost nazorno in verno prikazana. V majhnih knjigah so življenja, dela in življenjska vodila ljudi, ki so naš čas naredili bolj human, s svojimi življenji za druge so pokazali pot, po kateri bi morali hoditi vsi ljudje. Knjige so zanimive tudi zato, ker nam opisujejo življenja nekaterih ljudi, ki bi jih sicer ne poznali, a veljajo za velike in slavne osebnosti. Medte gotovo spadata tako Florence Nightingale in oče Damijan. Oba sta po svoje lajšala telesne muke ljudem, ki so bili potisnjeni na rob družbe; obeh do sedaj na Slovenskem še nismo dobro poznali.

-jp-

Portret p. Jožeta Cukaleta: Mati Terezija

Predvidene spremembe šolske zakonodaje v Republiki Sloveniji

Predlagani zakoni v veliki meri uzakonjujejo prakso, ki se je v zadnjih letih razvila na področju šolstva v Sloveniji. Sedanja zakonodaja je namreč še iz obdobja socializma. Ta je propagiral in uzakonil enotno in za vse enako osemletno šolo. Sedanji zakoni v bistvu ne spreminjajo tega koncepta, tako ne bo prišlo do možnosti oblikovanja nižje gimnazije, do vpeljave verouka ali laičnega pouka o krščanstvu in drugih religijah, kot je to običajna praksa v državah z daljšo demokratično tradicijo. Osnovna šola bo devetletna, s tem, da bo mala šola, ki je bila doslej v okviru vrtca, postala 1. razred. Razredi se bodo povezovali po tri skupaj in v prvih treh je predvideno le opisno ocenjevanje učencev.

Izjemno bo možno tudi izobraževanje na domu, kjer bodo javne šole ob koncu leta samo preverjale znanje takšnih učencev in izdajale javna spričevala. Vsi učenci bodo v zaključnih razredih šole opravljali enotno republiško preverjanje znanja. Predlogi zakonov dopuščajo tudi delovanje zasebnih šol, ki bi dobila 85% subvencijo države. Možni bodo tudi privatni vrtci in koncesijo. Za učitelje in ravnatelje bodo zahte-

vali visoko izobražbo. Šola bo dolžna sprejeti letni delovni načrt do konca meseca septembra v začetku šolskega leta. Starši bodo o načrtovanem delu dobili posebno obvestila.

V zadnjih dveh letih osnovne šole je predvidena razdelitev učencev v paralelke po doseženem uspehu in poleg obveznih predmetov bodo tudi izbirni. Obstaja možnost, da bo enotno vsedržavno preverjanje znanja vseh učencev povzročilo še bolj poudarjeno učenje podatkov, namesto da bi izkustveno preučevali razna predmetna področja. Nikjer ni določena vzgojna naravnost šole in ni jasno, kako bo s poukom o religijah.

Če na koncu povzamemo splošno ugotovitev: v primerjavi s prejšnjo socialistično zakonodajo prinaša predlog nekaj novosti, ki pa se ne dotikajo bistvenih vprašanj. Predlog so pisali strokovnjaki liberalne usmeritve in je zato ostal le na pol poti. Po njihovem mnenju vzgoja sama po sebi ni pomembna in ni potrebno opredeliti vrednot, pomembno je samo izobraževanje. Dokončno sprejetje zakonodaje se predvideva v naslednjih tednih, čez nekaj let pa bo potrebno zakonodajo še dopolniti.

S.P.

Prof. Damjana Bratuž na srečanju z učenci Slovenskega centra za glasbeno vzgojo Emil Komel v Gorici

Na Prevalu posvetitev Svete Marije, Kraljice narodov

Preval je mirna ravnina med Plešivom, Subido, Jazbinami in slovenskimi Brdi, kjer se svet »prevla« iz furlanske nižine v briške griče. V nedeljo, 14. maja, bo ob 16. uri goriški nadškof Bommarco posvetil cerkvico, ki od davnine stoji sredi prevalskih njiv in polj in spada pod župnijo Moš. Marijinemu kipu bo postavil krono, ki jo je pred kratkim blagoslovil sveti oče v Rimu.

Nastanek male cerkve ostaja kljub vsaj trem legendam ovit v skrivnost, vezano na ljudsko vernost. Še danes redka znamenja odsevajo svežino starodavne oglejske tradicije in pristne furlanske ter slovenske kulture ob vznožju Brd.

Pri restavriranju, ki so ga - na spodbudo predvsem prebivalcev Moša - začeli februarja 1992 in končali pred kratkim, so strokovnjaki ugotovili, da je bil tam kraj

češčenja že pred letom 1000, v poznem srednjem veku; našli so ostanke zidu iz oranžnih rimskih opek kake prejšnje zgradbe, razne karolinške komponente in celo nekropolo iz 8.-10. stol. O prisotnosti cerkvice obstajajo pisani dokumenti pastoralnih vizitacij komaj iz 15. stol.; tedaj je že imela marijanski značaj. Obenem jo krajevna tradicija abimemorabili priznava za cerkev sv. Marka evangelista, last grofov Turn-Della Torre. Pozlačeni leseni kipec male Matere božje z Jezuškom, ki ga na veliki šmaren s slovesno procesijo, blagoslovom in ljudskim praznikom častijo Brici, Furlani in mnogi drugi, je tesno vezan na zgodbo cerkvice; je delo tolmeške poznogotske kiparske šole. V njegovi preprostosti je nekaj nedoločenega, kar gre prek lepote in kraljevskosti lesenega izdelka. Pred njim so s svojim trpečim in preizkušanim življenjem molile cele generacije italijanskih, slovenskih in furlanskih romarjev, prosile in se zahvaljevale za prejete milosti. Pred istim kipom, ki so ga prenesli v cerkev sv. Andreja v Mošu leta 1946, je molil tudi papež Janez Pavel II. leta 1992, ko je bil na pastirskem obisku v naši deželi.

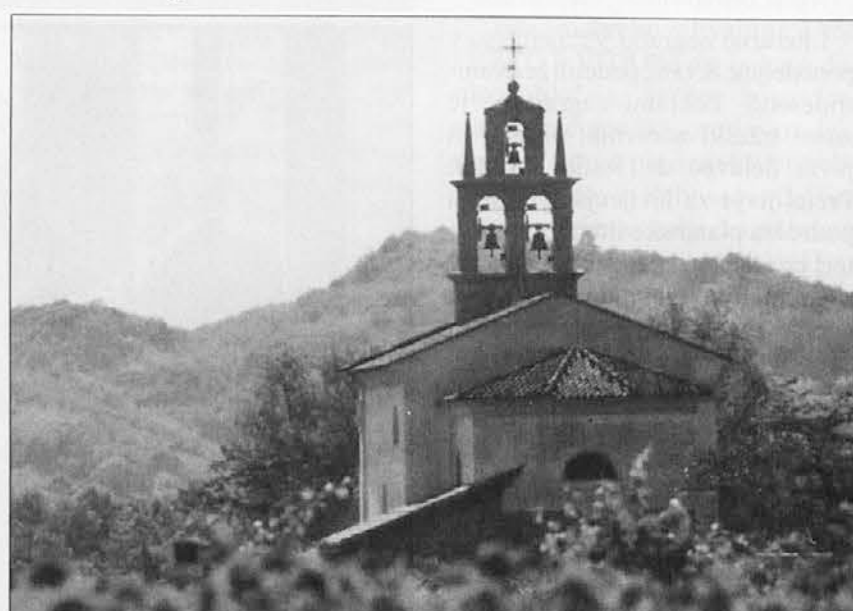
Malo svetišče je bilo razdejano že v času turških upadov in skoraj do tal porušeno med drugo svetovno vojno. V petdesetih letih so jo nanovo sezidali in žal precej spremenili. Leta 1970 jo je hudo poškodoval zračni vrtinec. S sedanjim restavriranjem pa so ji skušali vrniti kar najzvestejšo podobo.

Kljub barbarskim razdejanjem,

kulturni revščini vojn, oskrnjenjem in ropom je malo svetišče ohranilo značaj starodavne sakralnosti. Krajanje so bili priče vsem razdejanjem, niso pa sprejeli razpada pomena, ki ga tisti skupek kamnov nosi v sebi: zanje je bil dragoceno bogastvo, ki so ga nevoščljivo čuvali. Novega upanja vliva dejstvo, da ohranja cerkvica še danes vrednost kraja srečanja in dialoga med različnimi narodi, kulturami in jeziki. Goričani smo na to lahko res ponosni. Da bi se razživel vera, Marijino češčenje in odnosi med obmejnimi narodi, je nadškof pred kratkim dal cerkvici naslov *škofjskega Marijinega svetišča*. Sam papež pa ji je prek Kongregacije za bogoslužje in zakramente podelil novo ime: *Sveta Marija, Kraljica narodov* (odlok 21. 12. 1994 št. 2248/94/L); to tudi zato, da bi Marija še naprej združevala ljudi dobre volje različnih narodov, kultur in jezikov, bila Mati in Kraljica Slovencev, Italijanov in Furlanov na tej zemlji.

Župnijski pastoralni sveta Moša je skupno z nadškofom odločil, da bo odslej praznik Matere božje na Prevalu prvo nedeljo v maju; maše bodo zaenkrat vsako prvo soboto v mesecu in seveda ob Marijinih praznikih. Gre pa za cerkev, ki je na razpolago za morebitna romanja in obiske skupnosti.

Na enem izmed treh novih zvonov sta poleg drugih simbolov in svetnikov upodobljena tudi sveta brata Ciril in Metod. Ti zvonovi naj še dolgo opevajo bratstvo med različnimi narodi v imenu Kristusa, ki obnavlja življenje in zgodovino. DD

Papež Janez Pavel II. v trajen spomin

Papežev »Breve«, ki ga bodo v latinščini prebrali v nedeljo ob posvetitvi cerkvice na Prevalu.

Cerkve v kraju goriške nadškofije, ki se imenuje Preval, hrani lepo podobo Blažene Device z nazivom »Sveta Marija, kraljica narodov«. Le-to krščanski verniki raznih narodnosti že več kot petsto let častijo in od Boga prejema obilo milosti zase in za svoje drage. Prav zato rade volje želimo priti naproti prošnji častitega brata Antona Vitala Bommarca, goriškega nadškofa, ter, z odobrenjem Kongregacije za bogoslužje in za zakramente, omenjenega nadpastirja z Našo apostolsko oblastjo pooblašamo, da v Našem imenu in z Našo oblastjo, po veljavnem liturgičnem obredu, okraši milostno podobo z dragoceno krono.

Trdno zaupamo, da bo to dejstvo v odonotnih vernikih spodbudilo in povečalo čut za češčenje Blažene Device Marije. Odločba velja ne glede na morebitne nasprotne odredbe.

Dano v Rimu, pri sv. Petru, z Ribičevim pečatom, dne 1. marca 1995, v 17. letu Naše papeške službe.

+ Angel kard. Sodano
Državni tajnik

Skica po opisu cerkvice iz leta 1570

Zamejski osnovnošolci so obiskali Kulturni dom v Novi Gorici

Zelo posrečena zamisel nekaterih učiteljev, da bi bil uvod v tradicionalno vsakoletno podeljevanje bralnih značk (ki bo sicer po posameznih šolah) nekoliko drugačen in slovesen, se je uresničila v nedeljo, 7. maja. Ravnateljica Mirka Brajnik, učitelji, starši in osnovnošolski otroci z Goriškega so se zbrali v sončnem nedeljskem popoldnevu v Kulturnem domu v Novi Gorici, da bi skupaj uživali vso čarobnost gledališča ob uprizoritvi dela Frana in Matije Milčinskega *Butalciv* izvedbi Amaterskega mladinskega odra. Odkrit, iskren smeh se je razlegal po dvorani, ko so na oder vsak po svoje smešno in okorno prikorakali Butalci: Župan Primož Nemec, Mati Županja - Teja Hrovat, Cefizelj - Anka Novak, Butalski pek - Maruša Matoh (ali Miljana Cunta), Pekova pomočnica - Zvezdana Pelengič, Policaj - Ana Facchini, Ugledni Butalki - Andreja Velušček in Mojca Bavco, Ugledna Butalca - Andraž Šavli in Gregor Nemec, Gasilec - Katja Jerič. Mlade ustvarjalce je režiral Emil Aberšek, za prijetno in dognano glasbo je poskrbel Marjan Mlakar, oblikovalec luči je bil Renato Strgulc, tonski tehnik pa Stojan Nemec. Prav govoto so vsem otrokom znane butalske nezgode, ki jih je tako duhovito napisal eden največjih slovenskih humoristov Fran Milčinski. Dramatizacija avtorjevega vnuka Matije Milčinskega in pa odrska postavitev Emila Aberška s plesnimi in pevskimi trenutki je bila izredno učinkovita.

Igralci so tako dobro karakterizirali butalske like, da je vsak zaživel v svoj smešnosti in nerodnosti, a tudi domačnosti. Še posebej moramo pohvaliti Ano Facchini, ki je brezhibno podala vlogo butalskega policaja. Ta se pred družbo sovaščanov pogumno postavlja kot petelin na gnoju, v resnici pa trepeti kot šiba na vodi, če le sreča Cefizlja. »Strašnega tolovajak«, ki vodi za nos butalsko stražo, je Anka Novak izrisala res simpatično in podrobno. Njena obrazna mimika je bila zelo izrazita. Naši otroci so se prijetno zabavali in seveda nagradili nastopajoče z dolgim, prirčnim ploskanjem.

Po predstavi so si malčki ogledali celotno stavbo, ki je zrajena smotno in je zračna, sončna. Najbolj jih je privlačeval prostor za odrom, ki je bil poln scenskih pripomočkov. Prav gotovo bo ta obisk ostal v lepem pomenu in upajmo, da ne bo osamljen. Primorsko dramsko gledališče namreč nudi poleg običajnega abonmaja še tri otroške, in sicer abonma malega polčka - za otroke do 7. leta, abonma velikega polčka - za otroke do 11. leta in abonma lipovega lista - za starejše osnovnošolce. Zelo pozitivno in spodbudno bi bilo, če bi otroci že zgodaj zahajali v gledališče in vzljubili umetnost igranja. Lepo bi bilo tudi, če bi bilo možno še kakšno tako srečanje z gledališčem, saj je PDG za lučaj daleč od naših domov, a ga prav malo poznamo.

Iva Koršič

Zaključek 25. Praznika fitalje v Rupi

Z veseloigro *Človek brez smeha* v režiji Janeza Starine, ki so jo uprizorili člani dramskega odseka PD Štandrež, se je v ponedeljek, 1. maja, končalo tridnevno praznovanje tradicionalnega Praznika fitalje, ki ga od leta 1971 prireja domače društvo Rupa-Peč.

Prvi dan praznovanja je 25. aprila društvo skupno z ZSKP proslavilo 50-letnico zmage nad nacifasizmom. Tretji dan so organizatorji uskladili program z urnikom enotne deželne proslave v Doberdolu, pod pokroviteljstvom Skupnega zastopstva Slovencev v Italiji, Sveta slovenskih organizacij in Slovenske kulturno gospodarske zveze.

Osrednji program se je odvijal v nedeljo, 30. aprila. Na odru so se zvrstili mladinski in otroški zbori. Najprej je nastopili domači zbor Rupa-Peč; zaradi bolezni večine nastopajočih otrok je pod vodstvom Tanje Kovic in ob spremljavi Damjane Čevdek podala eno pesem. Sledili so zbori St. Maver pod vodstvom Nadje Kovic in ob spremljavi Tanje Kovic, Vrh sv. Mihaela, ki ga vodi Marjanka Čevdek, zbor Oton Zupančič pod vodstvom Elde Nantut.

Program se je nadaljeval s tekmovalcem obeh spolov (toliko jih predvideva pravilnik) razdeljenih v tri skupine. Štiričlansko komisijo so sestavljali Renco Češcut, Massimo Gressini, Pietro Schettino in Kristina Petejan. Prvo nagrado so prisodili Mari Fjat, drugo je prejel Jožko Ferri in tretjo Danjel Fescari; vsi nastopajoči tekmovalci so prejeli plakete društva.

Prvi dan praznovanja so organizatorji zaradi za nas Slovence velikega zgodovinskega pomena, ki ga ima 50-letnica zmage nad nacifasizmom in osvoboditve, kljub slabemu vremenu izpeljali prvi del dnevnega programa. Druga dva dneva je bilo vreme bolj naklonjeno, tako je številno občinstvo v večernih urah prisluhnilo in zaplesalo ob akordih in zvokih ansambla Happy day; organizatorji so imeli torej zadoščenje. Remo Devetak

Občina Tolmin
Župnijski urad Tolmin in
KS Tolmin
vas vljudno vabijo k odkritju
spominskega obeležja
pesnici
Ljubki Šorli
v soboto, 13. maja 1995,
ob 11. uri na njenem domu
v Tolminu,
Brunov drevored št. 1.
Obeležje bo odkril akademik
prof. dr. France Bernik,
predsednik SAZU.
Sodelovali bodo pevci
iz Tolmina in Gorice.

Peč

24. aprila je tiho odšla k Očetu ga. Katarina Kovic. Ime je nosila po naši zavetnici vasi in cerkve, čeprav so jo vsi po domače klicali Tina. 30. maja bi dopolnila 89 let življenja v tej solzni dolini. Tako paslavi novo življenje pri Bogu, saj je hrepenela po veliki noči vstajenja. Zadnja leta je namreč prenašala še hudo nadoho. Mož Franc Tomsč ji je bil umrl pred dobrimi petimi leti. Sin Venceslav, po domače Venče, ji je v vsem sinovsko vdano stregel. Hčerka Dorina, ki živi z družino v Furlaniji, je redno prihajala pomagat. Z močno vero v Boga in ganljivo ljubeznijo do svetogorske Marije, ki jo je vsak dan v duhu pozdravljala od doma, je pokojna Tina prenašala vse tegobe: bogunstvo v prvi svetovni vojni, trdo delo za preživljanje družine, drugo svetovno vojno in čas po vojni z vsemi problemi, ki jih je bil prinesel.

G. nadškof jo je obiskal ob vizitaciji 12. marca 1993. Zelo ga je bila vesela. Posebno pa je hrepenela po sv. obhajilu, ki ga je redno prejemala. Rada je imela domačo cerkev; vaščani pa so imeli radi njo. To so dokazali s številno udeležbo pri njenem pogrebu. Svojem, posebno sinu in hčerki z družino, še enkrat izražamo prijateljsko sožalje. žu

Tečaj dikcije

SKPD M. Filej - Gorica organizira tečaj dikcije (skupno 14 ur), ki ga bo vodil gledališnik Janez Starina. Prva lekcija se je začela v sredo, 10. maja, ob 20.30 v sejni sobi Katoliškega doma. Kdor bi se nam želel pridružiti, naj pokliče na tel. 531407 (Katja).

Rafku Dolharju podelili nagrado Vstajenje

Literarno nagrado Vstajenje so v ponedeljek, 8. t.m., podelili že dvaintridesetič. Tokratni nagrajenec je znani tržaški zdravnik, pisatelj in javni delavec dr. Rafko Dolhar. Prejel jo je za življenjsko delo na področju planinske literature, h kateri je prispeval deset knjižnih del.

Utemeljitev nagrade je v imenu ocenjevalne komisije prebral prof. Martin Jevnikar, ki se je ustavil zlasti pri zadnji Dolharjevi knjigi *Od Trente do Zajzere*. Knjiga - je dejal prof. Jevnikar - je sad resnega raziskovalnega dela in pisateljevega pristopa, vkoreninjena pa je v naš prostor in čas.

Kot vsako leto, je nagradno vsoto prispevala Zadruga kraška banka z Opčin, nagrajencu pa jo je podelil predsednik banke Pavel Milič, ki je povedal, da se ta bančni zavod čuti dolžnega podpirati take pobude.

O Dolharjevi ustvarjalnosti je spregovorila prof. Zora Tavčar. Izpostavila je zlasti štiri dela, v katerih po njenem mnenju dosega Dolhar svoj višek: to so *Prgišče*, *Krasa*, *Steze*, *Vabilo v Julijce* in *Od Trente do Zajzere*. Pri tem je poudarila, da je krivično imeti planinsko literaturo za manj vredno, kot se danes dogaja. Zaustavila se je ob značilnih potezih Dolharjeve literarne ustvarjalnosti: pri njem prevladujejo krajše črtice, malo je opisov, prisotne so digresije v polepteklo zgodovino, prav tako tudi dne-

Predsednik Zadruga kraška banka Pavel Milič (levo) izroča nagrado Rafku Dolharju. Ob njima je prof. Martin Jevnikar (desno) (Foto Kroma)

vnopolitika in etična vprašanja. Prof. Tavčarjeva se je zatem dalj časa zaustavila pri prej omenjenih štirih Dolharjevi knjigah, odlomke iz katerih je prebral Gregor Pertot. Nagrajencu je izrekla priznanje, saj je na področju planinske literature kljub prezaposlenosti veliko ustvaril.

Spregovoril je tudi sam Dolhar, ki se je zahvalil Goriški Mohorjevi družbi, ki je poskrbela za izid njegove zadnje knjige, in Radiu Trst A, ki že vrsto let objavlja njegova dela. Dalje je dejal, da pripravlja že novo knjigo s politično vsebino, ki bo

podobna njegovim zapisom, ki so bili objavljeni z naslovom *Na naši koži*. Glede na današnji čas pa je dejal, da ga najbolj bolita površnost na eni strani in dlakocepstvo na drugi; površnost do sebe in drugih, tako da se zdi človek, ki se malo bolj zanima za javne zadeve, čuden. O položaju naše skupnosti pa je dejal, da malodušje ni na mestu, saj se zadnje čase nekaj premika, čeprav se to na prvi pogled ne vidi.

Nagrajencu je v imenu Goriške Mohorjeve družbe čestital njen tajnik Marko Tavčar, nakar je sledila družabnost. (iž)

30 let prenosa nedeljske maše po radiu

7. marca 1965 je po navodilih II. Vatikanskega koncila začelo veljati pravilo, da se v bogoslužju uporablja narodni jezik. V Trstu je takoj nastalo vprašanje radijskega prenosa nedeljske maše v slovenskem jeziku.

Prenos iz tržaške stolnice

Že proti koncu leta 1945 je škof msgr. A. Santin dosegel pri Zavetniški upravi za Tržaško ozemlje prenos nedeljske maše po radiu v italijanskem in slovenskem jeziku. Prenos je bil iz tržaške stolnice.

Ker je bila sveta maša v latinskem jeziku, je bil do evangelija prenos obeh postaj - za italijanski in slovenski program - skupen. Pri evangeliju pa je slovenski program prenašal branje evangelija in potem pridige v slovenskem jeziku, italijanski program pa isto v italijanskem jeziku. Po končni pridigi se je spet na obeh programih nadaljeval prenos v latinskem jeziku. Za branje evangelija v slovenskem jeziku in potem za pridigo je vrsto let odlično skrbel g. Peter Šorli od Sv. Ivana. Za njim je to nalogo sprejel dr. Stanko Janežič.

Od 7. marca leta 1965 skupni prenos nedeljske maše iz stolnice ni bil več možen. Nadaljeval se je samo v italijanskem jeziku in to še vedno.

Škof msgr. Anton Santin je s slovenskim vodstvom Radija Trst A iskal primerno cerkev. Izbrana je bila cerkev v Rojanu, verjetno v veliki meri po navnetu inž. Sancina, tedanjega ravnatelja slovenskih oddaj. Sprva se je govorilo, da je izbrala samo začasna in da bo kasneje prišla na vrsto za prenos kakšna

druga cerkev. Zato sem po šestih mesecih spomnil na začasnost prenosa iz Rojana in predlagal spremembo, ki pa ni bila sprejeta ne od g. škofa ne od vodstva radia.

Spomin 30-letnice

Z župnijskim svetom in člani cerkvenega zbora smo sklenili, da se obletnice primerno spomnimo. Prav meseca marca to ni bilo mogoče zaradi obnovitvenih del v cerkvi (ogrevanje, električna napeljava, pre-urejanje cerkvenega tlaka).

Spominska proslava bo v nedeljo, 21. maja, z zahvalno mašo ob devetih dopoldne in istega dne zvečer ob 20. uri predstavitev odgovornosti, ki jo ima pevski zbor pri vsaki nedeljski maši. Na vrsti bo bogat pevski in orgelski program. Slovesnosti se bodo nadaljevale še v nedeljo, 4. junija, v večernih urah v Marijinem domu. Takrat se bomo med drugimi spomnili izjemnega pomena, da se v bogoslužju uporablja materinski jezik.

Stanko Zorko

Duhovna obnova v ul. Risorta

Hvaležni smo g. minoritu Francu Murku za tridnevno duhovno obnovo od srede, 26. aprila, do nedelje 30. Potrebni smo bili osvežitve o pomenu veličine Marijinega češčenja. Iz knjige sv. Grignonia Montfortskega je temeljito obdelal pravilnost odnosa do Marijinega češčenja. Nakazal pa je tudi nezdržljivost stranpoti, ki se vrtajo ob neveselji zaverovanosti v lastno samovoljno modrost. Marija naših dni naj nam pomaga v tem odtujenem okamenem svetu ohraniti jo v svojem srcu do konca svojih dni.

Jurijevanje STS

V nedeljo, 30. aprila, so tudi Slovenski tržaški skavti in skavtinja praznovali dan svojega zavetnika sv. Jurija s tradicionalnim jurijevanjem, ko so med skavte sprejeti novi člani. Letošnje jurijevanje je bilo na Colu, kamor je prišlo skoraj 300 mladih skavtov in skavtinja v spremstvu staršev in sorodnikov. Nekaj starejših članov - roverjev in popotnic - je na kraj prispelo že dan prej, da so postavili šotore.

Uvodoma je prisotne pozdravil načelnik STS Teo Kralj, nato so se vsi skupaj udeležili maše, ki jo je daroval dolgoletni duhovni vodja tržaških skavtov g. Tone Bedenčič. Sledil je obred obljub in pristopa novih članov v organizacijo. STS je tako od 30. aprila bogatejša za 72 novih članov - 30 volčičev in veveric ter 42 izvidnikov in vodnic. Starejši člani so obnovili svojo obljubo.

Popoldne so bile na sporedu igre: tako so se volčiči in veverice pomerili v mini-igrah brez meja, izvidniki in vodnice pa v orientacijski igri. Sledili so skeči, plesi in pesmi ob tabornem ognju.

Ustvarilo se je tako vzdušje, ki ga bo večina udeležencev jurijevanja podoživljala na bližajočih se poletnih taborih in na jamboreeju.

Zatem je prisotnim spregovoril škof vikar za tržaške slovenske vernike msgr. Franc Vončina, udeleženci pa so po njegovem poslu zapeli pesem slovesa, s katero se je jurijevanje končalo.

Praznik mladih '95

V nedeljo, 7. t.m., je v dvorani pri salezijancih v Trstu potekal Praznik mladih '95, ki ga je priredilo škofijsko središče za mladinsko pastoralo. Geslo letošnjega srečanja je bilo *Današnja mladina za bodočnost mesta*. Dopoldne se je po sprejemu in uvodnem pozdravu škofa Bellomija pričela obravnava prve teme dneva, ki je imela naslov *Mladi in... študij-delo*, kateri sta sledili še dve, in sicer *Mladi in... družina* ter *Mladi in... prosti čas*. Udeleženci praznika so si lahko ogledali videoposnetke na te tri teme ter prisluhnili raznim prievanjem. Praznika se je udeležil tudi župan Illy, ki je moral odgovarjati na vprašanja o obravnavanih problematikah in je tako posredoval svoje gledanje na to.

Zlasti v dopoldanskih urah je bila dvorana nabito polna in so udeleženci sledili programu z velikim zanimanjem. Potek posameznih točk se je prepletal s pesmijo in z drugimi utrinki glasbene ali drugačne narave: tako je npr. skupina GEN predstavila koreografijo »Mani« (Roke) in ponazorila, da se z rokami da marsikaj narediti; nastopil je glasbenik Andrea Cuzzardi, razglasili pa so tudi izid fotografskega natečaja na obravnavane teme. Pri tem je treba omeniti, da je prvo nagrado za sliko na temo *Mladi in... družina* prejel Slovenec Andrej Štekar.

Popoldne je ob 16. uri v spodnji cerkvi pri salezijancih potekala sv. maša v italijanščini in slovenščini, ki jo je daroval škof Bellomi, nakar se je praznik končal. Odvijal se je v prijetnem in sproščenem vzdušju, bil pa je verjetno edina priložnost za srečanje med mladimi slovenskimi in italijanskimi katoličani, saj letos odpade binkoštno bdenje. Udeležba Slovencev na tem prazniku je bila bolj skromna, kar je po mnenju nekaterih slovenskih udeležencev negativno, saj se moramo Slovenci sami pokazati navzven, če nočemo ostati nepoznani.

V Dolini je lepo uspela tradicionalna Majenca

Od petka, 5. maja, do torka 9. se je v Dolini odvijala tradicionalna Majenca, ki je kot običajno pritegnila veliko število obiskovalcev z vrsto zabavnih in kulturnih točk.

Pričela se je v petek z odprtjem treh razstav: v cerkvi sv. Martina so odprli razstavo domačih likovnikov na pobudo društva Valentin Vodnik in razstavo umetniške obrti članov Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. V galeriji Torkla pa so na pobudo občine Dolina odprli razstavo o oljkah in oljkarstvu. Obenem se je v dvorani Albina Germeka odvijalo ljudsko ocenjevanje domačih vin, katerih razstavo so odprli naslednjega dne, v soboto, 6. t.m. V noči od sobote na nedeljo so domačini postavljali maj.

Svoj vrhunec je Majenca doživela v nedeljo, ko so po koncertu pihalnega orkestra Breg in nastopu folklorne skupine Stu ledi na osrednji vaški trg prišli parterji in parterice, ki so začeli večerni ples. Ta je bil tudi v ponedeljek in torek zvečer, ko se je letošnja Majenca končala s koncertom pihalnega orkestra Breg in s podiranjem maja.

TFS Stu ledi pod majem (Foto Kroma)

Zahvala Karitasa iz Ajdovščine

Krožek Slovenske Vincencijeve konference v Barkovljah si je zadal tudi to nalogo, da zbira pomoč za begunce v Ajdovščini. To pa zato, ker je bila ena naših članic slučajno prisotna, ko so jih ravno pripeljali. Njihova beda je njo in nas ganila do solz. Takoj smo začeli z zbiranjem pomoči, ki jo naše članice oddajajo neposredno organizaciji Karitas v Ajdovščini. Zadnjič sta bili tam dve članici v drugi polovici marca. Nesli sta pol milijona lir za mleko otrokom. Ta denar smo zbrali deloma v Barkovljah, deloma v trgovini Fortunato v Trstu. Želimo vam podati nekaj stavkov iz zadnjega zahvalnega pisma Karitasa iz Ajdovščine.

»Hvala Vam, ki vztrajno pomagata, da nikoli ne ostanemo praznih rok. Mleko, ki ga še vedno dajemo begunskim otrokom, je res potrebno. Naš Karitas oskrbuje še vedno begunske družine. S pomočjo dobrotnikov, kot ste Vi, lahko pomagata materialno. Velike pa so tudi njihove travme, ker ne vidijo boljše prihodnosti. Hvala Vam tisočkrat, naj Vam Bog stotero povrne!«

Pravijo, da je zahvala nova prošnja. Kdor se čuti, lahko izroči svoj dar za begunske otroke v Ajdovščini pri Fortunatu ali članicam Slovenske Vincencijeve konference.

Slovenske jasli v Trstu

Prvič v povojnem obdobju bodo imeli slovenski starši možnost, da vpišejo svoje otroke v slovenske jasli. Slovenski občinski svetovalec v Trstu so po dolgotrajnih pogajanjih in prizadevanjih letos dosegli ustanovitev slovenskih jasli, ki bodo delovale kot samostojni oddelek v okviru italijanskih občinskih jasli G. Matteotti v ul. Paolo Veronese 14 v Trstu.

Vpisovanje se je pričelo prejšnji teden, trajalo pa bo do 10. junija. Če bodo do tega datuma dosegli zadostno število vpisov, bodo jasli odprle, drugače pa ne. Zato je pomembno, da se čim večje število staršev odloči, da vpiše svoje otroke v slovenske jasli. Vpišejo jih lahko na sedežu jasli v ul. Veronese 14 (tel. 309082 in 311789), in sicer ob ponedeljkih od 15. do 17. ure in ob četrtek od 9. do 11. ure. Za informacije se lahko obrnejo na Sindikat slovenske šole (tel. 370301).

ISKRICE

Po novih določilih slovenskega ministrstva za šolstvo bodo morali slovenski študentje iz italijanskega zamejstva, ki želijo študirati na slovenskih univerzah, plačati od 1.500 do 3.000 ameriških dolarjev letno, ker so pač »tudi študentje«. Vsi smo se jezili na dr. Vencija; kako pa ravna dr. Gaber (slovenski minister za šolstvo, op. p.)? Ali smo za državne funkcionarje onstran meje res samo »Italijani« ali pa orožje oz. sredstvo za politične polemike?

V Hamburгу so pripravili posebno razstavo na temo: *Zločini Wehrmachta: 1941-1944*. Neki obiskovalec razstave je tako napisal na zvezek: »Skrivnost sprave med ljudmi in zgodovino je v tem, da ohraniš spomin.«

Strasbourg. Parlamentarci Evropskega sveta so odobrili načrt evropske konvencije o pravicah otrok, ki predvideva posebej posvetovanje z mladletniki v primeru razporeke med starši. Po tej normi, ki naj bi veljala v 34 državah članicah Evropskega sveta, morajo biti mladletniki obveščeni in se je treba z njimi posvetovati v poteku ločitve ali razporeke med starši.

Moskva, 1959. Pogovor med tedanjim znanim florentinskim županom La Pira in časnikarjem Citterichem med pravoslavnim obredom.

La Pira: »Glej, prebujanje krščanske vere!«

Citterich: »Torej bi bil prebujenje vere? Ne vidiš, da so samo ženice?«

La Pira: »Ne boji časnikar, povrhu še povrhu! Ko bi te ženice ne imele v rokah prižgane sveče, bi ne mogle prižgati krščanskega ognja novim generacijam, ki bodo prišle... Moral bi študirati "teologijo ženic"!«

Citterich ob letošnji Veliki noči v Moskvi, v isti cerkvi: »Zraven ženic vidim fante in dekleta, ki si med seboj oznanjajo: *Hristos vaskrese. V istinu vaskrese!* (Kristus je vstal! Zares je vstal!)«

Preroki imajo dar intuicije prihodnosti.

Berlusconi pravi o sebi, da je božji maziljenec, da se vda božji sodbi in svoje privržence imenuje apostole.

Ne imenuj po nemarnem božjega imena! Bog ni volilno sredstvo!

V Sloveniji bodo sedanji oblaštiki, ki so odgovorni za preteklost, proslavljali 50-letnico zmage. Tam bo manjkala črna zastava.

Kdo nam bo razložil, kako so uredili pokojnine italijanskih poslancev in senatorjev? Se bo še nadaljeval naravnost nesramni škan-dal s temi visokimi pokojninami?

Zakaj Italija ni slavila 50-letnice osvoboditve izpod jarma *naci-fašizma* kot vse druge države?

Razstava ikonopisja v Špetru

V slovensko-beneški galeriji v Špetru bosta v petek, 26. t.m., ob 20. uri predavanje in otvoritev razstave zadnjih del Paskvala Zuanelle, Paola Orlanda in Silve Bogatez.

OBVESTILA

PRAZNOVANJE S. LEOPOLDA MANDIČA PRI DOMJU. V nedeljo, 14. maja, ob 9.30 redna nedeljska maša; ob 16. praznična služba božja, mašuje dr. Jože Markuža, sodeluje cerkveni pevski zbor iz Hrenovic; ob 17. kulturni program: sodelujeta otroški zbor PD Fran Venturini iz Domja pod vodstvom Suzane Žerjal in osnovna šola Mara Samsa. Priložnostno misel bo podal g. Cvetko Gregorič. Vljudno vabi cerkvena skupnost pri

Domju.

OTVORITEV RAZSTAVE OSKARJA BECCIE IN PREDSTAVITEV POEZIJ LILJANE VISINTIN bo v Kulturnem domu v Gorici v petek, 12. maja 1995, ob 18.30 v galeriji Kulturnega doma - Gorica (ul. Brass 20). Slikarja bo predstavil prof. Joško Vetrih, pesnica pa bo sama govorila o svoji zbirki poezij »Ecat'om-bre«.

ZDRUŽENJE CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV - GORICA
vabi na
PRAZNIK CERKVENEGA PETJA

v župnijski cerkvi v Štandrežu v nedeljo, 21. maja 1995, ob 17. uri.
Sodelujejo mešani zbori iz Podgore, Rupe-Peči in Štandreža ter moški zbor Mirko Filej.

16. PASTIRČKOV DAN

bo v nedeljo, 4. junija,
ob 16. uri v Nabrežini
(Zaradi višje sile je bil datum spremenjen)

V galeriji Katoliške knjigarne na Travniku bo razstavljal svoja dela

DEMETRIJ CEJ

odprtje razstave bo v petek, 19. maja 1995, ob 18.30.
Umetnika bo predstavil Joško Vetrih. Vljudno vabljeni!

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL - GORICA
KONCERTNA SEZONA 1994/95

SLOVENSKI SKLADATELJI

v Glasbenem ateljeju E. Komel

J. F. Zupan, L. M. Škerjanc, P. Merku, M. Potočnik, D. Slama

Komorna dvorana SCGV, Drevored XX. septembra 85 - Gorica
Ponedeljek, 15. maja 1995, ob 20.30.

GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA

Riva Piazzutta 18 - GORICA
Tel. (0481) 533177 - Fax (0481) 536978

Pri
GORIŠKI MOHORJEVI DRUŽBI
je izšel

slovensko-italijanski
frazološki slovar
DVE MUHI NA EN MAH
DUE PICCIONI CON UNA FAVA,
ki ga je sestavila
prof. Diomira Fabjan Bajc.

Slovar, ki ga nujno potrebujemo.

POSVETITEV CERKVICE Svete Marije, Kraljice narodov, bo na Prevalu v nedeljo, 14. maja, ob 16. uri.

ROMANJE V PADOVO. Kot je bilo najavljeno, bo v soboto, 3. junija, škofijsko romanje v Padovo ob 800-letnici rojstva sv. Antona. Čimprej se morate prigrasiti pri svojem župniku, da lahko naročimo avtobuse. Do 15. maja je treba številce romarjev javiti v Zavodu sv. Družine, da lahko vse pravočasno uredimo.

ROMANJE V LURD. Vsakoletno romanje v Lurd, ki ga pripravlja združenje UNITALSI, bo letos od 27. avg. do 2. sept. z vlakom. Vpisovanje v slovensko skupino se je že pričelo. Vsak torek in četrtek od 10. do 11. ure dajemo pojasnila in sprejemamo vpise v Gorici, v ulici sv. Ivana št. 9, tel. 530341 ali 32075. Kdor namerava z nami, naj se čimprej oglasi. Fr. Močnik.

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ uprizori v petek, 12. maja, ob 20. uri v gledališču v Novi Gorici Povšeto komedijo *Kandidiraj, le kandidiraj!*

MISIJONARSTANKO PAVLIN, ki je na počitnicah v rodnem Grgarju, bo imel v goriški stolnici shod Marijine družbe v nedeljo, 14. maja, ob 16. uri. Stanko Pavlin je salezijanec in naš star znanec, saj se je že pogosto oglašil posebno v vsakoletni Misijonski nedelji.

PEVSKI ZBOR BIVŠIH RUDARJEV IZ TRBOVELJ bo v ponedeljek, 15. maja, ob 20. uri nastopal v Kulturnem domu v Gorici v okviru 50-letnice osvoboditve in konca druge svetovne vojne. Ob tej priložnosti se bo predstavil tudi obnovljeni pevski zbor Društva slovenskih upokojencev iz Gorice pod vodstvom Elde Nanut.

SKD TABOR-OPČINE vabi v prostore prosvetnega doma na odprtje razstave umetnice PATRIZIE DEVIDE' v soboto, 13. maja 1995, ob 20.30. Umetnico bo predstavila Laura Saffred. Kulturni program: L. Bernstein, ples *Amerika, Amerika* iz opere *West side story*, izvajajo dijakinje 1. a razreda s.š. F. Levstik s Proseka pod vodstvom prof. Edith Kocjan. Razstava bo odprta ob delavnikih do 23. maja od 16. do 20. ure.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLETajništvo Trst, obvešča, da 10. junija zapade rok za vpis v občinske jasli. Zainteresirani starši naj se obrnejo do koordinatork jasli v ul. P. Veronese 14 (tel. 309082 in 311789), in sicer po naslednjem urniku: v ponedeljek od 15. do 17. ure in v četrtek od 9. do 11. Starši naj prosijo za vpis v slovenske jasli. (Rok zapade 10.6.1995 in ne 10.5.1995, kot je pomotoma poročal Il Piccolo).

ČESTITKE

Slovenska skupnost krščanskega življenja iz Gorice se z vsem srcem veseli z Margaret in Bogdanom, ki sta se v soboto, 6. maja, združila v Gospodu. Njunjo skupno življenje naj bo za vse »vrelec žive vode«, ki govori o božji ljubezni, od katere »nas ne moreta ločiti ne smrt ne življenje«. Srečno, ljubita se večno!

V tem tednu praznujejo svoj življenjski jubilej naši zvesti pevci Anton Korsič (60 let), Luciano Živic (70 let) in Matija Hrvatini (90 let). Pristrčno jim čestitamo in želimo še mnogo zdravih in srečnih let cerkvene pevke in pevci od Sv. Ivana.

ZAHVALA

Slovensko dobrodelno društvo iz Trsta se iskreno zahvaljuje SAŠI PERTOT VIDONI za bogato darilo: oblačila, perilo, nogavice, majice za dojenčke, otroke in odrasle. Dar bomo porazdelili potrebnim šolarjem in njihovim mlajšim bratcem pri nas, večji del pa bomo čimprej poslali prepotrebnim v Sarajevo.

DAROV

Za cerkev v Števerjanu: N.N. za sveče 100.000; N.N. 70.000; Koledniki 60.000; N.N. 40.000; N.N. 20.000; N.N. za ogrevanje 50.000; N.N. za ogrevanje 50.000; ob obletnici smrti Emila Valentinčiča žena in hči 100.000; N.N. za sveče 45.000; za ogrevanje upokojenka 50.000, upokojenec 60.000; ob 20. obletnici smrti staršev Dragica in Marica 55.000; N.N. 15.000; N.N. ob obletnici smrti drage osebe 100.000; N.N. 55.000; N.N. za ogrevanje 55.000; Gravnar Hedvika 50.000; N.N. 100.000; N.N. ob obletnici močve smrti 50.000; namesto cvetja na grob pok. Jožefi Kobal Čuk druž. Srebrnič 100.000; N.N. 100.000; Milka Mužič ob 89-letnici 100.000. Za pevski zbor: N.N. 50.000; N.N. 50.000 lir.

Za cerkev na Jazbinah: N.N. 50.000; organist in pevci od pogreba 40.000; Erna Prinčič 50.000; Delinca Tronkar 50.000; Falcicchia Russian ob poroki 100.000; v spomin na pok. Ano Martinčič Zdravko Klanjšček 100.000 in razni darovalci 15.000 lir.

Za cerkev v Gabrjah: OLD.-P. 5.000; J.M.-F. 5.000 lir.

Za cerkev na Peči: N.N. namesto cvetja na grob Katarine Kovic Tomsič 100.000; Jožef in Srečko Florenin v isti namen 100.000; v spomin na teto Tino nečaki Peteani 250.000; Gemma Kovic Novak v spomin na teto Tino 50.000 lir.

Za dom srečanja na Višarjah: v spomin na pok. sestro K.K. 500.000 lir.

Za misijon p. Kosa: Bogdan Rutar iz Rupe 20.000 lir.

Za lačne po svetu: N.N. 150.000 lir.

Za misijone: Caterina Bole 100.000 in Elvira v spomin dragih staršev 100.000 lir.

Ob 2. obletnici smrti Ljubke Šorli Bratuž in ob 45. letnici mašništva g. Bogomila Breclja daruje krščanska družina 100.000 lir za misijonarja Danila Lisjaka in 50.000 za mis. Ernesta Saksido.

Za Marijin dom pri Sv. Ivanu: v spomin na pokojno Liliano Zenani Magdi in Grazia Baretto 30.000 lir.

Za cerkev v Gabrovici: Dalka Vecchiet ob obletnici smrti ljubega sina Edija 100.000 lir.

KATOLIŠKI GLAS

Tednik

List je nastal po združitvi goriškega tednika Slovenski Primorec in tržaškega Teden. Prva številka Katoliškega glasa je izšla 2. februarja 1949.

Registriran na goriškem sodišču pod št. 5 dne 28.1.1949.

Glavni in odgovorni urednik:

Dušan Jakomin.

Izdaja: Zadruga Goriška Mohorjeva Riva Piazzutta 18 - Gorizia - P.I. 00480890318

Tiska: Tiskarna Budin

Riva Piazzutta 18 - Gorizia

Letna naročnina v lirah:

Italija	55.000
Slovenija	55.000
inozemstvo	80.000
zračna pošta	100.000

Oglasi in osmrtnice: 1 modulo (5 cm višine v enem stolpcu) 45.000 lir + 19% IVA. Može so sestave z več enako velikimi moduli, ne pa vmesne mere.

Član:

ZDRUŽENJE ITALIJANSKEGA PERIODIČNEGA TISKA

ZVEZA ITALIJANSKIH KATOLIŠKIH TEDNIKOV

Osem od tisoč za katoliško Cerkev

Nameni in uporaba

S prispevkom osem od tisoč in z drugimi darovi za vzdrževanje Cerkve lahko sodelujete v duhovnem in karitativnem življenju Cerkve. Ti dve obliki sta namreč predvideni z državnim zakonom 222/85 za vzdrževanje in pomoč Cerkvi: podpis za osem od tisoč davka Irpef ne stane namreč čisto nič, prispevek za vzdrževanje Cerkve pa je majhna, a potrebna žrtev, ki nudi pomoč 38000 duhovnikom pri njihovem vsakodnevnom delu v 25908 župnijah v državi. Ta pomoč je namenjena širjenju vrednot evangelija in prinaša povsod podporo, razumevanje in tolažbo. Da bi vsem prikazali jasnost in dali čim več potrebnih informacij o delovanju in namenu sredstev, ki jih je Cerkev v preteklosti dobila, objavlja Cerkev točne podatke o prejetih denarnih sredstvih in podatke, kako je z njimi upravljala v petletju od 1990 do 1995. Če želite imeti podrobnejše informacije o tem, lahko pišete Italijanski škofovski konferenci na naslov: Cei-Conferenza Episcopale Italiana, Servizio per la promozione del sostegno economico alla Chiesa, Circomvallazione Aurelia 30-00165 Roma.

PORAZDELITEV OSEM OD TISOČ	1990	1991	1992	1993	1994
Karitativna dejavnost					
• tretji svet	30.000	50.000	55.000	59.000	76.000
• škofije (za karitativne dejavnosti)	20.000	30.000	30.000	40.000	40.000
• nameni na državni ravni	3.000	8.000	8.000	5.600	10.000
Skupaj	53.000	88.000	93.000	104.000	126.000
Pomoč duhovnikom					
Skupaj	280.000	210.000	200.000	343.000	410.000
Potrebe za verske dejavnosti prebivalstva					
• nove cerkve	30.000	45.000	50.000	59.000	73.000
• škofije (za versko in pastoralno dejavnost)	35.000	45.000	45.000	60.000	63.000
• nameni na državni ravni	8.000	18.000	18.000	20.000	30.000
Skupaj	73.000	108.000	113.000	139.000	166.000
Celotni znesek (vse številke so v milijonih lir)	406.000	406.000	406.000	586.600	702.000

Humanitarni in karitativni posegi

V zadnjih petih letih je bilo porabljenih za konkretno pomoč vsem tistim ljudem, ki so potrebni pomoči v Italiji in v tretjem svetu, 161,6 milijard lir. V Italiji je nekaj tega denarja šlo za Caritas, različnim zbirnim centrom, skupnostim za potrebne, skupnostim za narkomane in za druge organizacije, ki se ukvarjajo s karitativnim delom. Katoliška Cerkev je v teh petih letih v Afriki, Južni Ameriki, Aziji in Albaniji najprej skrbela za izredne razmere in potrebe in poleg tega tudi začela s 1163 načrti za razvoj; med temi so nekateri deželne značaja, predvsem na področju zdravstva, na področju poklicne vzgoje, pri preprečevanju nepismenosti; ustanavljala je menze in vrtce za potrebne otroke, pomagala pri poučevanju v kmetijstvu in delovala še pri vrsti drugih načrtov.

Pomoč za delovanje duhovnikov

Duhovniki imajo nalogo povsod oznanjati vrednote evangelija, duhovno pomagati vernikom, prinašati razumevanje v družine, pomagati lačnim, ubogim in bolnim. V italijanskih župnijah se vsak dan trudi okrog 38000 duhovnikov; na mesec imajo povprečno milijon dvesto tisoč lir čistega dohodka, ki prihaja iz izplačil za poučevanje na raznih šolah in iz delovnega odnosa pri drugih ustanovah kot tudi od prodaje bivših cerkvenih stavb. Če ta denar ne zadostuje, ga je treba dobiti iz prispevkov za delovanje Cerkve v prejšnjem letu (25 milijard v letu 1989, 39,1 v letu 1990, 11,1 v letu 1991, 15,5 v letu 1992, 13,6 v letu 1993 in 45,9 v letu 1994) in iz denarnega sklada osem od tisoč v primeru, če sklad prispevkov za delovanje Cerkve ne krije vseh potreb.

Versko in pastoralno delovanje

Med drugimi zgodovinskimi in kulturnimi spomeniki italijanske države je tudi okrog 100 000 cerkva in vrsta drugih stavb, ki so tudi namenjene pastoralnemu delovanju in vse skupaj predstavljajo več kot 90 odstotkov celotne zgodovinske in kulturne dediščine v Italiji. Vse te cerkve je treba neprestano vzdrževati in obnavljati. Za versko in pastoralno delovanje je bilo v letu 1994 porabljenih 166 milijard lir. S tem denarjem so lahko začeli graditi vrsto cerkva in oratorijev za delo z mladimi, ta denar pa je bil uporabljen tudi za vzdrževanje vseh cerkvenih stavb in pa seveda za vzgojo novih duhovnikov.

KATOLIŠKA CERKEV
Cei-Italijanska škofovska konferenca
Promocija za gospodarsko pomoč Cerkvi